Lastentarhanopettajaliitto ry

Rautatieläisenkatu 6 A

00520 Helsinki

Eduskunta

Sivistys- ja tiedejaosto

Kuuleminen 27.09.2017

Asia: HE 106/2017 vp hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi 2018

Teema: Yleissivistävä koulutus ja varhaiskasvatus; resurssit ja pahimmat kipupisteet

Lastentarhanopettajaliitto kiittää kutsusta kuulemistilaisuuteen ja lausuu seuraavaa:

Hallituksen talousarvioesityksessä todetaan, opetus- ja kulttuuriministeriön yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteeksi varhaiskasvatuksen osalta muun muassa koulutuksen laadun ja tasa-arvon vahvistaminen ja oppimiserojen kaventaminen. Varhaiskasvatuksen perustan tulee olla vahva, toimintakykyinen ja varhaiskasvatustoiminnan vaikuttavuus ja saatavuus tulee turvata. Lastentarhanopettajaliitto nostaa keskeisiä talousarvioesityksessä olevia kohtia, jotka ovat välttämättömiä edellä kuvattujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Varhaiskasvatusmaksuja alennetaan pieni- ja keskituloisilta ja perheiltä, ja joilla on useampi lapsi varhaiskasvatuksessa:

Lastentarhanopettajaliitto kannattaa varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen alentamista ja 6700 perheen siirtymistä maksuttomaan varhaiskasvatukseen. Suomalaisten lasten osallistuminen varhaiskasvatukseen jää jälkeen Euroopan unionin asettamasta tavoitteesta, jonka mukaan 95% 4-vuotiaista osallistuisi varhaiskasvatukseen vuoteen 2020 mennessä. Suomessa varhaiskasvatuksen osallistumisaste on selkeästi alhaisempaa, kuin muiden EU-jäsenmaiden ja jää Euroalueen ja OECD-maiden keskiarvon alapuolelle. Suomi eroaa olennaisesti myös muista Pohjoismaista. Lastentarhanopettajaliitto suhtautuu myönteisesti toimenpiteisiin, joilla edistetään lasten osallistumista pedagogiseen varhaiskasvatukseen. Lisääntyvä kansainvälinen ja kansallinen tutkimustieto osoittaa, että laadukkaaseen varhaiskasvatukseen osallistumisen on merkittävää lapsen lyhyen ja pitkän aikavälin sosiaaliselle ja kognitiiviselle kehitykselle.

Lastentarhanopettajaliitto korostaa, että varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja tuleekin tarkastella kokonaisuutena, jolloin lasten varhaiskasvatukseen osallistumista, vanhempien työllistymistä sekä lapsiperheiden lasten hoidon tukia tarkastellaan ja kehitetään samanaikaisesti. Tämä mahdollistaa kokonaisuudeltaan parhaan lopputuloksen. **Varhaiskasvatuksen osallistumisastetta onkin hyvä pyrkiä nostamaan kaikissa ikäluokissa.**

Käynnistetään kokeilu viisivuotiaiden maksuttomasta varhaiskasvatuksesta halukkaiden kuntien kanssa:

Lastentarhanopettajaliitto katsoo, että osa-aikainen maksuton varhaiskasvatus tuo lisää lapsia varhaiskasvatuspalveluihin, joka on kannatettava pyrkimys. Näin kävi 2000-luvun alun esiopetus uudistuksen yhteydessä 6-vuotiaiden kohdalla kun maksuton esiopetus astui voimaan. Maksuttoman esiopetuksen laajentaminen lisää luottamusta siihen, että Suomessa siirrytään kohti päiväkodeissa tarjottavaa ja lastentarhanopettajan vastuulla toteutettavaa osa-aikaista maksutonta pedagogista varhaiskasvatusta. Tämä olisi yhtenäinen suunta muiden Pohjoismaiden sekä monen Euroopan maan kanssa, joissa maksutonta varhaiskasvatusta tarjotaan yli kolme vuotta täyttäneille oppivelvollisuuden alkuun asti.

Yliopistokoulutettujen lastentarhanopettajien koulutusmääriä nostetaan:

Varhaiskasvatuksen henkilöstörakenteen kehittämiseen esitetään 5 miljoonan euron lisäystä vuodelle 2018 ja opetus- ja kulttuuriministeriö on sopinut 1000 aloituspaikan lisäyksistä lastentarhanopettajien koulutukseen yliopistoissa. Lisäykset toteutetaan vuosina 2018–2021 hallituksen varaaman 28 miljoonan euron määrärahan turvin. Lastentarhanopettajaliitto pitää tätä erittäin hyvänä ehdotuksena. Tarvitaan viipymättä toimenpiteitä, joilla turvataan pedagogisesti koulutettujen lastentarhanopettajien saatavuus ja riittävyys myös tulevina vuosina. Viime vuosien keskeisillä asiakirjoilla on asetettu vaativia tavoitteita varhaiskasvatuksen pedagogiselle toiminnalle ja tulevien vuosien pedagogisen koulutuksen saaneiden lastentarhanopettajien merkittävä eläköityminen tuottaa suuren tarpeen yliopistojen lastentarhanopettajapaikkojen lisäykselle. Koulutuksellisen tasa-arvon vahvistamiseksi erot oppimisessa ja hyvinvoinnissa kaventuvat vain laadullisesti korkealaatuisella varhaiskasvatuksella, jonka keskeisiä kriteereitä on henkilöstö, jolla on vähintään kandidaattitasoinen ja riittävästi varhaiskasvatukseen painottuva koulutus (Unicef, 2008). Suomessa tällainen koulutus on yliopistollisen lastentarhanopettajakoulutuksen suorittaneella opettajalla.

Varhaiskasvatuslain valmistelun jatkaminen:

Lastentarhanopettajaliitto pitää tärkeänä, että talousarvioesityksessä todetaan varhaiskasvatusta ohjaavan lainsäädännön valmistelun jatkamisesta. Lastentarhanopettajaliitto korostaa, että varhaiskasvatuslaki on edelleen pahoin keskeneräinen ja tarvitsee täsmennyksiä. Keskeisimpiä tarpeita on henkilöstön nimikkeet, vastuut ja varhaiskasvatuksen määrittely. Lastentarhanopettajaliitto katsoo, että kesäkuussa luovutettu varhaiskasvatuksen kehittämisen tiekartta antaa erinomaiset suuntaviivat varhaiskasvatuksen kokonaisuudistukselle ja varhaiskasvatuksen laadun yhdenmukaistamiselle. Varhaiskasvatuslaki tulee ohjaamaan vuosikymmeniä suomalaista varhaiskasvatustoimintaa ja sen vaikuttavuutta. Lastentarhanopettajaliitto esittää, että varhaiskasvatuslain kokonaisuudistukseen tulee suunnata rahoitusta vuoden 2018 talousarvioesityksessä, jotta varhaiskasvatuslaki saadaan viimeisteltyä mahdollisimman laadukkaasti ja nopealla aikataululla.

Lastentarhanopettajaliitto esittää, että henkilöstön nimikkeet ja vastuut toteutetaan varhaiskasvatuslain kokonaisuudistuksessa tiekartan esitysten mukaisesti. Varhaiskasvatuslaissa tulee uudistaa myös varhaiskasvatushenkilöstön nimikkeet ja vastuut siten, että ne vastaavat henkilöstön koulutustaustaa.

Koulutustaustan mukaiset tehtävänimikkeet kohdentavat varhaiskasvatustyön vastuut todellisen koulutuksen tuottaman osaamisen kannalta parhaalla mahdollisella tavalla. Tämä on monialaisen yhteistyön onnistumisen näkökulmasta ja lapsen oppimisen ja kehityksen edistämiseksi välttämätön uudistus. Osaamisen oikein kohdentamisella turvataan varhaiskasvatuksen positiiviset vaikutukset, jotka luovat perustan lasten myöhemmissä opinnoissa, työelämässä ja yleensäkin elämässä menestymiselle. Suomalainen varhaiskasvatuksen toimintakulttuurin perustan tulee olla vahva ja toimintakykyinen. Tämä edellyttää nimikkeiden ja vastuiden selkeyttämistä. Rinnakkaisten tutkintojen lisäarvo päiväkodeissa edellyttääkin, että työelämä kykenee hyödyntämään eri tutkintojen tuottamaa osaamista ja suuntaamaan sen tehokkaasti lasten oppimisen ja kehityksen edistämiseen.

Lastentarhanopettajaliitto esittää, että varhaiskasvatus tulee määritellä yliopistollisen opettajakoulutuksen suorittaneen lastentarhanopettajan vastuulla olevaksi toiminnaksi. Tällä hetkellä varhaiskasvatusta tarjotaan eri varhaiskasvatuksen toimintamuodoissa ja jopa yöaikaan. Se, millaisia rakenteellisia käytäntöjä varhaiskasvatuksen toteuttamiseksi luodaan ovat oleellisia varhaiskasvatuksen laadun näkökulmasta. Täsmällisemmällä määrittelyllä tuotetaan reunaehdot, jossa mahdollistetaan olennaisesti jokaisen lapsen yhdenvertaista oikeutta varhaiskasvatuslain tavoitteiden mukaiseen pedagogiseen varhaiskasvatukseen. Perhepäivähoidossa tai muussa avoimessa varhaiskasvatuksessa ei voida asettaa samoja vaatimuksia ja tavoitteita, kuin yliopistollisen opettajakoulutuksen suorittaneen lastentarhanopettajan toiminnalle. **Lastentarhanopettajaliitto esittää, että varhaiskasvatuslain kokonaisuudistus etenee Varhaiskasvatuksen kehittämisen tiekartan esitysten mukaisesti ja mahdollisimman pikaisella aikataululla.**

Toimintakulttuuri ja oppimisympäristöt modernisoituvat ja monipuolistuvat:

Koulujen ja oppilaitosten pedagogiikkaa, opiskeluympäristöjä ja toimintakulttuuria uudistetaan niin, että yleissivistävä koulutus ja varhaiskasvatus kykenevät vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin. Lastentarhanopettajaliitto katsoo, että tämä on hyvä esitys.

Helsingissä 25.9.2017

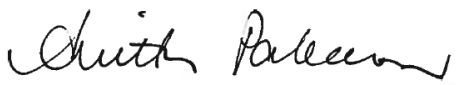

Anitta Pakanen

puheenjohtaja

Lastentarhanopettajaliitto LTOL ry